

LUNDS
UNIVERSITET

Forskarskolan i historiska studier

Årsberättelse för den nationella forskarskolan i historiska studier verksamhetsåret 2015-2016

Administration

Ledningsgrupp

Forskarskolans ledningsgrupp har haft följande sammansättning under läsåret:

HT 2015: Föreståndare var Hanne Sanders (30 %). Administratör var Barbro Bergner (50 %). Bitr. studierektor var Stefan Nyzell (30 %). Utbildningskoordinatorer var Maria Småberg (55 %), Hans Wallengren (30%) och Kajsa Brilkman (30% från 1 november-31 januari). Studierektor var Svante Norrhem.

VT 2016: Föreståndare var Hanne Sanders (30 %). Administratör var Barbro Bergner (50 %). Maria Småberg tog den 1 februari över som bitr. studierektor (60 %). Utbildningskoordinator var Hans Wallengren (30%). Kajsa Brilkman tilldelades en utlyst anställning som vik. utbildningskoordinator med tillträde 1 februari (50 %). Studierektor var Svante Norrhem. Stefan Nyzell förordnades som ansvarig för forskarskolans självvärdering 1 februari-30 september 2016 (20 %).

Samarbetsråd

Ledamöter från samarbetshögskolorna var Hanne Sanders (föreståndare), Svante Norrhem (studierektor), Wiebke Kolbe och Yvonne Maria Werner från Lunds universitet (Ulrika Holgersson och Johan Östling har varit ersättare), Maria Sjöberg och Christer Ahlberger från Göteborgs universitet (Göran Malmstedt och Thomas Lindkvist har varit ersättare. Lars Hermanson ersatte Thomas Lindkvist den 1 april), Ulla Rosén från Linnéuniversitetet

(Hans Hägerdal har varit ersättare), Bodil Liljefors-Persson från Malmö högskola (Mats Greiff har varit ersättare men tog över som ordinarie under vårterminen då Bodil blev ersättare) och Kekke Stadin från Södertörns högskola (Norbert Götz har varit ersättare).

Doktorandrepresentanter var Robin Ekelund, Malmö högskola (ordinarie), Martina Böök, Linnéuniversitetet (ordinarie), Bonnie Clementsson, Lunds universitet (ersättare HT), Emma Severinsson, Lunds universitet (ersättare VT), Johanna Thorelli, Göteborgs universitet (ersättare).

Från ledningsgruppen har även Stefan Nyzell, Maria Småberg, Hans Wallengren och Kajsa Brilkman deltagit i samarbetsrådets möten.

Under hösten 2015 samlades samarbetsrådet till ett möte den 17 september i anslutning till höstinternatet på Grand Hôtel i Mölle och den 17 november på Historiska institutionen i Lund. Under våren 2016 samlades samarbetsrådet till ett möte den 28 januari i anslutning till PM-internatet vid Rusthållargården i Arild samt den 18 april till ett möte på Historiska institutionen i Lund.

Doktorander

Vid läsårets början hade forskarskolan 34 aktiva (15 kvinnor och 19 män) doktorander finansierade av forskarskolan. Av dessa var 17 (8 kvinnor och 9 män) placerade vid Lunds universitet, 6 (varav 1 kvinna och 5 män) vid Malmö högskola, 5 (varav 3 kvinnor och 2 män) vid Göteborgs universitet, 4 (varav 2 kvinnor och 2 män) vid Linnéuniversitetet, samt 2 (varav 1 kvinna och 1 man) vid Södertörns högskola. Av dessa antogs 8 med start HT 2015 (varav 5 kvinnor och 3 män) med placering vid Lunds universitet, Malmö högskola, Göteborgs universitet och Linnéuniversitetet. Alla nya doktorander antogs i ämnet historia.

Även fakultetsanställda doktorander inom forskarskolesamarbetet erbjöds möjlighet att delta i forskarskolans verksamhet. Totalt 10 (varav 4 kvinnor och 6 män) fakultetsanställda doktorander kom på så sätt att utgöra en del av gruppen nyantagna doktorander HT 2015. Räknas de fakultetsanställda doktoranderna på respektive läsosäte in erbjöd forskarskolan under verksamhetsåret 2015-2016 aktiviteter för sammanlagt 85 doktorander.

Sedan VT 2012 finansieras biträdande handledare för doktorander anställda av forskarskolan i de fall dessa inte kommer från doktorandens egen institution. Under det aktuella läsåret finansierade forskarskolan 34 biträdande handledare. I tre fall har biträdande handledare hämtats från hemmainstitutionen (varav 1 i Lund och 2 i Växjö) och bekostats då av respektive institution.

Dialogmöten

Under VT 2016 inledde FS ett arbete med att förbättra kommunikationen med doktorandkollektivet och med våra samarbetsparter vid HT-fakulteten i Lund. Ett dialogmöte hölls med doktoranderna den 9 mars och med våra samarbetsparter vid HT-fakulteterna den 16 maj. Under mötena informerade ledningsgruppen om det pågående arbetet och planerna för framtiden och doktoranderna och samarbetsparterna framförde frågor och idéer och diskuterade framtiden.

Kursutbud

För doktorander i forskarskolans verksamhet är deltagande i kurserna *Historisk teori* (7,5 hp) och *Historiska problem* (7,5 hp) en förutsättning för att räknas som en aktiv deltagare i samarbetet.

Under HT 2015 erbjöd forskarskolan kursen *Historiska problem* (7,5 hp) för nyantagna doktorander inom forskarskolesamarbetet. Kursen syftade till att ge kunskap om vilka aktuella frågor som ställs i historisk forskning. Kursen utgick från pågående forskning vid respektive lärosäte inom forskarskolesamarbetet. Kursdeltagarna besökte under loppet av kursen dessa lärosäten och deltog i där anordnade seminarier och föreläsningar. Kursen har för avsikt att också spegla breddningen av FS och några av de nya ämnena representerades i föreläsningar och seminarier. I Göteborg hölls föreläsningar och seminarier på tema medeltiden, känslornas historia, arkeologi och antiken. I Lund presenterades tidigmodern historia, globalhistoria och begreppshistoria. I Malmö diskuterades modern historia, muntlig historia och idéhistoria. I Växjö presenterades kulturarvsforskning, arkeologi och postkoloniala studier. Vid Södertörn diskuterades samtida historia, global historia och idéhistoria. Sammanlagt deltog 18 doktorander i kursen. Hanne Sanders var kursansvarig. Lärare från samarbetshögskolorna undervisade.

Under VT 2016 erbjöd forskarskolan *Teorikurs* (7,5 hp). Kursen syftade till att kursdeltagarna dels ska utöka sina historieteoretiska kunskaper och fördjupa sin analytiska reflexion över det egna avhandlingsarbetet, dels höja sin generella forskningskompetens och historievetenskapliga allmänbildning. Sammanlagt 17 doktorander från forskarskolesamarbetet deltog och 1 doktorand från ämne utanför forskarskolesamarbetet (CTR, Lunds universitet). Lärare på kursen var Maria Sjöberg (Göteborgs universitet) och Yvonne Maria Werner (Lunds universitet).

Under HT 15 erbjöds även två temakurser:

Kognitions historia: text tanke och ting i människans historia, 7,5 hp. (period 2)

Kursen vände sig till forskarstuderande inom historia, idéhistoria och andra ämnen som använder sig av historiska perspektiv och källor. Kursen var tänkt som en introduktion till kognitions historia. Bland annat diskuterades på vilket sätt den moderna kognitionsvetenskapliga kunskapen om det mänskliga tänkandet och handlandet skulle kunna ha betydelse för vår förståelse av den historiska människan. Meningen var att ge forskarstuderande utökade redskap och metoder för tolkning och förståelse av historiskt källmaterial. Kognitions historia handlar om människans tankeprocesser och mötet mellan hennes tänkande och världen. Utgångspunkten är antagandet att människor i historien, så väl som i nuet, utnyttjar vissa genom årmiljonerna förvärvade kognitiva förmågor. Spår av dessa tankeprocesser finns lagrade i det historiska källmaterialet, som i den materiella kulturen, i bilder och texter. Kognitions historia grundar sig därför på empirisk forskning för att komma åt hur människor i historien förhållit sig till och har försökt förstå sin särskilda omvärld, sin tid och kultur. Under de senast 10–20 åren har forskningen kring människans kognition ökat väsentligt och inneburit nya kunskaper om människans tänkande. Inom den humanistiska forskningen talar man idag om ”den kognitiva vändningen” (the cognitive turn).

Sammanlagt deltog 9 doktorander och 1 masterstudent från GU. Lärare på kursen var Christer Ahlberger (Göteborgs universitet), David Dunér (Lunds universitet) och Anna Nilsson Hammar (Lunds universitet). Internaten var förlagda till den 24-25 september och 22-23 oktober.

Biografen och historievetenskapen, 7,5 hp. (period 3)

Kursen tog avstamp i den renässans som biografen kan sägas ha upplevt de senaste åren. Inte minst är det den populärvetenskapliga historiska biografen som skördat framgångar hos allmänheten. Men även inom den akademiska världen har intresset för biografen som vetenskaplig metod ökat, vilket bland annat ses i den mängd artiklar, seminarier och konferenser med biografen som tema som producerats och ägt rum under de senaste åren. Kursen erbjöd en inblick i de mest tongivande diskussionerna inom forskningsfältet. Det biografiska skrivandet är inte bara en metod i sig. Den berör också centrala aspekter inom historievetenskapen som exempelvis rör förhållandet mellan struktur och aktör, individ och kollektiv samt intention och funktion. Det historievetenskapliga biografiska skrivandet kan dessutom vara en fruktbar ingång till diskussioner om konstruktioner, identiteter och berättelser vilka alla är tongivande teoretiska perspektiv inom historiedisiplinen. Kursen syftade till att ge kursdeltagarna fördjupade kunskaper i de utmaningar och möjligheter som mötet mellan biografiska skrivande och historievetenskapen erbjuder. De övergripande frågeställningar som kursen syftade till att beröra var följande: Vilka möjligheter och utmaningar följer med den historiska biografen? Hur kan den skrivas för att öppna förståelsen av det förflutna? Vilka teoretiska och metodiska perspektiv kan man anlägga?

Sammanlagt deltog 4 doktorander varav 2 från annat lärosäte (Umeå universitet) eller ämne (litteraturvetenskap, Lunds universitet) utanför forskarskolesamarbetet. Lärare på kursen var Henrik Rosengren (Lunds universitet), Lars Ekdahl (Södertörns högskola), Irene Andersson (Malmö högskola). Internaten var förlagda till den 9-10 november och 2-3 december.

Introduktion, internat och temadagar

Den 3 september 2015 arrangerades en introduktionsdag i Lund för de nyantagna doktoranderna inom forskarskolesamarbetet. Sammanlagt 18 doktorander presenterade under dagen kortfattat sin avhandlingsidé. Huvudhandledarna var också inbjudna och totalt var 35 personer närvarande under hela eller delar av dagen.

Forskarskolan arrangerar två internat varje läsår. Ett höstinternat i september och ett PM-internat i januari där de under

höstterminen nyantagna doktoranderna presenterar avhandlings-PM.

Höstinternatet ägde rum 16-18 september 2015 på Grand Hôtel i Mölle. Sammanlagt presenterade 23 doktorander papper. Förutom textseminarier med doktorandernas avhandlingstexter i fokus innehöll programmet föreläsningar på temat kulturarv. Inbjudna gäster var historieprofessor Peter Aronsson från Linnéuniversitetet, Anita Synnestvedt, forskare i arkeologi vid Göteborgs universitet och koordinatör vid Kulturarvsakademien vid samma universitet, och Carolina Jonsson Malm, postdoc. vid Linnéuniversitetet och projektledare för Tillämpat kulturarv med bl. a. Kalmar läns museum involverat. Från Uppåkra Arkeologiska Center kom arkeologerna/vetenskapspedagogerna Sofia Winge och Karin Nilsson och presenterade centrets verksamhet och kunskapsförmedling. Sammantaget deltog 64 personer under hela eller delar av internatet.

PM-internatet ägde rum 27-29 januari 2016 på Rusthållargården i Arild där 17 av de 18 nyantagna doktoranderna presenterade sina avhandlings-PM. Historieprofessor Kim Salomon och verkställande direktör vid RJ Göran Blomqvist talade på temat "Projektansökningar och forskningsfinansiärer". I en panel diskuterade historiker Anna Alm, arkeolog Martin Hansson, etnolog Lars-Eric Jönsson och historiker och lektor i Mänskliga Rättigheter Rouzbeh Parsi "Karriärvägar inom och utanför den akademiska världen – Arbetsmarknaden för forskarutbildade humanister". Sammantaget deltog 73 personer under hela eller delar av internatet.

Forskarskolan arrangerade två temadagar under verksamhetsåret. Den 18 maj 2016 gästades forskarskolan av Silvia Serena Tschopp, professor vid Institut für Europäische Kulturgeschichte, Universität Augsburg, och gästforskare vid Göteborgs universitet, Lunds universitet. Hon höll en öppen föreläsning med titeln: "Cultural History - Trends and Perspectives" med 12 deltagare samt tutorials för 2 doktorander från forskarskolesamarbetet.

Den 1 juni 2016 gästades forskarskolan av historikern Geoff Cubitt från University of York. Han höll en öppen föreläsning på temat "Anniversaries, Time and Community. Towards an Anatomy of Commemoration" med 12 deltagare samt tutorials med 2

doktorander, varav en doktorand från ett ämne utanför forskarskolesamarbetet (Öst- och Centraleuropakunskap, Lunds universitet).

Forskarskolan arrangerade två workshops under verksamhetsåret. Den 23 september 2015 arrangerades vid Lunds universitet en workshop med Alexandra Walsham, professor i historia vid Cambridge University och ledamot i British Academy, på temat "Religion, Politics and Popular Piety in Early Modern Europe". Doktoranderna Johannes Ljungberg, Lunds universitet, och Jonas van Tol, York University, var arrangörer. Sammanlagt deltog 8 doktorander från Lunds universitet, Göteborgs universitet, Stockholms universitet, York University och Université de Genève/University of Notre Dame. I samband med denna workshop höll Alexandra Walsham en öppen föreläsning den 22 september på temat: "Domesticating the Reformation: Material Culture, Memory and Confessional Identity in Early Modern England" med 29 deltagare.

Den 3 december 2015 arrangerades en workshop/artikelverkstad vid Lunds universitet. Gästföreläsare var Lena Halldenius, Mänskliga Rättigheter, Lunds universitet. Doktoranderna Johan Pries och Kristoffer Ekberg, Lunds universitet, var arrangörer. Sammanlagt deltog 6 doktorander från Lunds universitet och Göteborgs universitet.

Nätverksarbete – Skrivbordsbyten

Forskarskolan arrangerade ett antal nätverksskapande aktiviteter:

Skrivbordsbyten

Forskarskolans skrivbordsutbyte innebär att de deltagande doktoranderna får möjlighet att vistas två veckor på en historisk institution vid ett annat lärosäte i Norden och på så vis bredda sig utanför forskarskolesamarbetet. Utbytet bygger på att doktorander byter skrivbord med varandra, vilket innebär att de under vistelsen använder en annan doktorands skrivbord och på så sätt kommer in i doktorandmiljön på institutionen. Våren 2016 ägde skrivbordsbytet rum mellan den 7-18 mars med totalt 6 deltagande från Lunds universitet (1 deltagare), Linnéuniversitetet (1 deltagare), Göteborgs universitet (1 deltagare), Uppsala universitet (1 deltagare), Köpenhamns universitet (1 deltagare) och Åbo

universitet (1 deltagare). Doktoranderna gästade Lunds universitet, Uppsala universitet, Stockholms universitet, Umeå universitet, Köpenhamns universitet och Oslo universitet.

För första gången arrangerade forskarskolan även ett skrivbordsbyte med York University som ett led i vår internationella satsning. Mellan den 9-20 maj vistades FS doktoranderna Susan Lindholm (MaH), Sari Nauman (GU), Avigail Rotbain (GU) och Ann-Sophie Mårtensson (MaH) i York medan doktoranderna Magnus Niklasson, Xuduo Zhao och María Fernanda Lanfranco från York gästade Lund.

Under hösten 2016 kommer ett likande skrivbordsbyte att arrangeras med universitetet i Bielefeld.

Internationalisering – Doktorandkonferens, Mobilitetsstipendium och Språkgranskning

Doktorandkonferens

Samarbetet mellan forskarskolan och *York University, Department of History*, har under verksamhetsåret fördjupats genom skrivbordsbytet i maj. Vi har även inlett ett samarbete med den internationella forskarskolan i historia och sociologi vid *Universität Bielefeld*. Den 23-25 maj arrangerades en konferens i Bielefeld för doktorander från Lund, York och Bielefeld. Syftet med konferensen var att skapa möten mellan doktoranderna samt att ge dem en vana i att presentera sina avhandlingsprojekt muntligt och kortfattat i ett internationellt sammanhang. 5 doktorander deltog från Lunds universitet, Göteborgs universitet och Malmö högskola, samt 5 doktorander från York University och 7 doktorander från Universität Bielefeld.

Under dagarna i Bielefeld möttes även representanter för de båda verksamheterna för att diskutera hur det uppstartade samarbetet kan fördjupas i framtiden. Det beslutades att forskarskolorna kommer att kontinuerligt anordna skrivbordsbyten för alla tre miljöerna en gång om året och doktorandkonferenser mellan våra respektive doktorander en gång om året. Doktoranderna uppmanas också till att arrangera workshops tillsammans.

Mobilitetsstipendier

Forskarskolans mobilitetsstipendier har syftet att ge stipendiaterna en möjlighet att för en tid omfattande 1-2 månader vistas i ett utrikes lärosäte vilken har en forskningsmiljö som kan främja doktorandernas pågående avhandlingsarbetet. Våren 2015 utlystes fyra mobilitetsstipendier för att användas under 2016. Sammanlagt lämnades 4 ansökningar in varav 2 tilldelades medel:

- *Kerstin Hundahl*, Lunds universitet, för vistelse vid Western Michigan University, Kalamazoo.
- *Victor Pressfeldt*, Lunds universitet, för vistelse vid University of Notre Dame i South Bend Indiana.

De två övriga sökandena var ogiltiga eftersom de saknade anställning eller var tjänstlediga.

Under hösten 2016 är avsikten att tre mobilitetsstipendier ska utlysas med sista ansökningsdag den 15 oktober 2016.

Språkgranskning

Forskarskolan bekostar språkgranskning av alla deltagande doktoranders texter i samband med de internationella internaten. Forskarskolan erbjuder därutöver möjlighet till ytterligare språkgranskning av artiklar i syfte att publicera dessa internationellt.

Disputationer

Under verksamhetsåret har 2 forskarskolefinansierade doktorander disputerat. Detta betyder att forskarskolan hittills har haft 47 disputationer.

- Joakim Glaser, *Fotboll från Mielke till Merkel – Kontinuitet, brott och förändring i supporterkultur i östra Tyskland*, Malmö högskola, historia, 25 september, 2015. Opponent: Christer Ericsson, Örebro universitet.
- Bonnie Clementsson, *Förbjudna förbindelser. Föreställningar kring incest och incestförbud i Sverige 1680-1940*, Lunds universitet, historia, 29 april, 2016. Opponent: Karin Hassan Jansson, Uppsala universitet.

Utvärderingar

Alla internat, skrivbordsbyten, kurser utvärderas i Survey & Report. Dessa utvärderingar diskuteras i ledningsgruppen och i samarbetsrådet och utgör ett viktigt underlag för det strategiska arbetet med att utveckla verksamheten.

Under VT 2016 genomfördes även en självutvärdering. Hanne Sanders och Stefan Nyzell besökte då lärosätena för att samtala med både doktorander och handledare. Den 11 april besökte de Malmö Högskola, den 20 april Göteborgs universitet, den 26 april Södertörns högskola och den 9-12 maj Lunds universitet. Rapporten kommer att sammanställas under HT 2016.